herpy

PILGIFTSGRODOR

Tahuayo Poison Frog

Ranitomeya flavovittata

Ranitomeya flavovittata är en av de minsta arterna i släktet: bara 15-17 mm från nos till kloak. Den är skarpt gul med svart teckning, bruna ben och ljusblå buk och kommer från regnskogen nära Iquitos i nordöstra Peru. Den är dagaktiv och lite skygg, förökar sig villigt i filmburkar och bromelior och är ett bra val för en hållare med lite erfarenhet.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Dendrobates flavovittatus*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**15-17 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**21-26 °C**
Temperatur, natt	**18-21 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt**
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**I bladveck (t.ex. bromelior)**
Könsmogen	**5-8 mån.**
Ägg per läggning	**2-6**
Kläckning	**10-14 dagar**
Larvtid	**60-80 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Färdigfoder och obefruktade ägg från honan**
Yngelvård	**Bär grodynglen och matar grodynglen med ägg**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ranitomeya flavovittata är en liten, dagaktiv pilgiftsgroda. Vuxna djur mäter 15-17 mm från nos till kloak, så arten hör till de minsta i släktet. Honorna är bredare och rundare än hanarna, eftersom de lägger ägg ofta, men skillnaden är inte stor.

Färgerna är mer enhetliga än hos många andra arter i släktet. Huvud och kropp är skarpt gula, och benen är kaffebruna till ljusbruna. Buken är ljusblå. Huvud, rygg och ben har svart teckning i ränder och fläckar, och mönstret varierar något från djur till djur. Liksom hos resten av släktet har huden en lätt pärlemorglans.

Arten beskrevs 1999 av Rainer Schulte som *Dendrobates flavovittatus* och står i dag i släktet *Ranitomeya*. Den hör till den genetiska gruppen kring *R. vanzolinii*, men är mindre vanlig i hobbyn än denna släkting. Livslängden i fångenskap är typiskt 5-8 år, men över 10 år är möjligt.

Hudgift: Pilgiftsgrodor tillverkar inte sitt gift själva. Hos vilda grodor kommer alkaloiderna i huden från födan, troligen små leddjur som myror och kvalster. Grodor som är uppfödda på bananflugor och hoppstjärtar får inte dessa ämnen och är utan gift. Giftigheten hos vilda djur är inte mätt för just den här arten, men släktet har generellt låg giftighet. Grodorna bör ändå inte hanteras, och du ska tvätta händerna efter arbete i terrariet.

Hanarna ropar med ett kort surrande eller ett upprepat pipande och sitter gärna fritt framme när de ropar.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

Utbredning och livsmiljö

Ranitomeya flavovittata finns bara i Peru och är med säkerhet bara känd från regionen Loreto i den nordöstra delen av landet, i det peruanska Amazonaslåglandet. Arten lever i låglandet nära Iquitos, och de registrerade fynden ligger i ett litet område omkring 4° syd och 73° väst, de flesta i närheten av floden Tahuayo.

Utbredningen är alltså liten och är bara känd från några få lokaler. Den ligger delvis i ett skyddat område, Reserva Comunal Tamshiyacu-Tahuayo. Det är inte dokumenterat att arten finns utanför Peru.

> **Naturlig utbredning:** Peru.

LIVSMILJÖ

R. flavovittata lever i gammal och sekundär tropisk regnskog. Arten har registrerats upp till omkring 500 m över havet. Grodorna rör sig i den låga vegetationen och håller framför allt till i bromelior och andra vattenfyllda växter inom 2 m från marken. Äggen läggs i bromelior, men också nere i lövlagret. Arten har setts vid vattendrag och dammar och vid kanten av stillastående eller långsamt flytande vatten.

Arten förökar sig tydligen i bromelior av släktet *Guzmania*, och hanar har setts bära grodyngel. Den är dagaktiv och söker hela dagen efter små leddjur på och kring växterna. Exakta siffror för nederbörd och temperatur i artens livsmiljö är inte dokumenterade, men klimatet i det peruanska Amazonaslåglandet är varmt och fuktigt året runt, utan någon egentlig sval period.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

Skötsel

TERRARIET

Ett par *R. flavovittata* ska ha ett terrarium på minst 30 × 30 × 45 cm, men större är alltid bättre. En grupp på 3-4 grodor ska ha minst 45 × 45 × 45 cm, och varje extra groda kräver mer plats. Grodorna klättrar gärna, så ett högt terrarium är bättre än ett lågt.

Inred med ett dräneringslager, en fuktig botten och ett tjockt lager vissna blad. Tillför gärna hoppstjärtar och små gråsuggor, så att terrariet blir bioaktivt och håller sig rent. Plantera tätt med bromelior, klätterväxter och små växter, så att grodorna har gömslen och klättervägar. Sätt filmburkar på väggen eller botten i en vinkel på 35-45 grader som äggläggningsplatser.

Ungar kan gå ihop i grupp. Som vuxna kan arten oftast mycket väl hållas i en grupp, också med flera hanar, men hos enstaka djur kan det ändras. Om det blir slagsmål ska det aggressiva djuret tas bort. Håll aldrig olika arter eller lokalformer ihop.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten

TEMPERATUR

Håll terrariet på 21-26 °C på dagen och 18-21 °C på natten. Nattemperaturen är lånad från besläktade arter. Temperaturen får inte komma över 27 °C under längre tid, och över 29 °C kan vara dödligt. Ägg och grodyngel kan hållas vid samma temperatur som de vuxna djuren.

Extra värme är normalt inte nödvändig; ljuset till växterna ger tillräckligt med värme. Använd aldrig solsken genom ett fönster för att värma terrariet, eftersom glaset kan få temperaturen att stiga farligt snabbt. Håll koll på hur rummets element och luftkonditionering påverkar temperaturen i terrariet. Ingen sval vilotid är dokumenterad.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska vara 70-100 %. Arten klarar kortvarigt omkring 50 % om den har tillgång till rent vatten, men det är en nödlösning och kan vara dödligt om det varar.

Spraya dagligen, och använd osmosvatten eller regnvatten. Ett dimsystem som körs ett par gånger om dagen gör det lättare att hålla fukten uppe. Låt bladen torka upp lite mellan sprayningarna, och se till att det finns luftväxling, så att det inte bildas mögel.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Ge grodorna en låg vattenskål eller en liten vattendel, och håll vattnet så lågt att den minsta grodan kan sitta med huvud och överkropp ovanför vattnet: arten simmar dåligt. Vattendjupet bör vara 1-2 cm. Ett bromeliablad eller en filmburk med rent vatten är nödvändigt om grodorna ska lägga ägg och få grodyngel.

Använd osmosvatten, regnvatten eller avkloverat kranvatten. Byt vattnet regelbundet, och använd aldrig tvål eller rengöringsmedel i terrariet, eftersom ämnena tas upp genom grodornas hud.

LJUS OCH UVB

Grodorna är dagaktiva och lever i regnskogens skugga. Ljuset är först och främst till för växterna: LED-ljus 12-14 timmar om dagen är lämpligt. Det är inte dokumenterat att arten behöver UVB, och det används normalt inte. Väljer du ändå en svag UVB-källa, se då till att det finns tät beväxtning och skugga. Ljuset får inte värma upp terrariet.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

R. flavovittata är så liten att den bara kan ta små foderdjur. Ungar och de flesta vuxna äter vinglösa bananflugor (*Drosophila melanogaster*), och stora vuxna kan också ta *D. hydei* och nykläckta syrsor. Hoppstjärtar och nykläckta små gråsuggor är ett bra tillskott i alla åldrar. I naturen jagar arten små insekter och andra leddjur på och kring växterna.

Utfodra ungar och vuxna dagligen med precis så mycket att det är uppätet till nästa utfodring. Damma foderdjuren med ett vitamin- och mineraltillskott, och följ tillverkarens anvisning, eftersom överdosering av vissa vitaminer kan skada. Håll alltid egna kulturer av bananflugor och hoppstjärtar, så att tillgången är stabil. Inhemska myror kan inte användas som foder.

BETEENDE OCH HANTERING

R. flavovittata är dagaktiv, snabb och lite skygg. Grodorna blir djärvare om terrariet är tätt beväxt och har många gömställen, och de vänjer sig vid dig om du tittar på dem genom glaset. Hanarna kallar från öppna platser.

Arten kan som regel hållas i par, trior och små grupper. När grodorna blir könsmogna kan sammansättningen ändras, och honorna kan börja äta varandras ägg, även om många till och med förökar sig i samma filmburk. Grodorna bör inte hanteras: huden är tunn och ömtålig, och rester av tvål, kräm och olja från händerna kan skada dem. Ska en groda flyttas, lock in den i en genomskinlig hink.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna är tydligt bredare än hanarna, särskilt när de bär ägg, och bara hanarna kallar. Det är de säkraste kännetecknen, men unga djur kan inte könsbestämmas. Arten blir könsmogen vid en ålder av 5-8 månader. Den enklaste vägen till ett par är att köpa eller föda upp flera ungar och hålla dem tillsammans.

PARNING

Hanen kallar för att locka till sig en hona, och när hon väljer honom lämnar de två tillsammans öppen terräng och söker ett lugnt ställe för äggläggningen, ofta i en bromelia eller en filmburk. Någon egentlig amplexus förekommer inte. Arten är inte svår att få att föröka sig, och den förökar sig bäst i par. Ge grodorna filmburkar eller bromelior, stabil temperatur och hög luftfuktighet.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 2-6 ägg per läggning, i fångenskap oftast 4-6, på en slät yta, typiskt på botten eller sidan av en filmburk, i ett bromeliablad eller i lövlagret. Hur ofta honan lägger är inte dokumenterat.

När äggen kläcks bär hanen grodynglen på ryggen till en vattensamling, en bromelia eller en liten vattenpuss. Liksom de övriga arterna i gruppen kring *R. vanzolinii* är grodynglen fakultativa äggätare: de kan leva av obefruktade ägg från honan, men klarar sig också utan. Får de stanna hos de vuxna äter de gärna obefruktade ägg. Annars kan de mycket väl föds upp var för sig i små behållare med rent vatten på fint grodyngelfoder och döda bananflugor.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter 10-14 dagar. Därefter går det 60-80 dagar tills grodynglet har metamorfoserat till en liten groda. Byt en del av vattnet regelbundet, och håll behållarna rena så att vattnet inte förorenas.

När frambenen kommer fram ska grodynglet kunna ta sig upp ur vattnet: lägg en bit kork eller ett blad så att det kan klättra upp, och flytta den lilla grodan till ett fuktigt uppfödningsterrarium när svansen nästan är upptagen.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nymetamorfoserade grodorna är mycket små. Ge dem hoppstjärtar och de minsta bananflugorna de första veckorna, och erbjud senare också vinglösa *D. melanogaster* i större mängd. Håll dem i ett litet, fuktigt terrarium inrett som de vuxnas med växter, gömställen och en liten vattendel.

Utfodra dagligen, och damma fodret lätt med vitaminer och mineraler. Ungarna kan gå i grupp, men när de bör flyttas och hur snabbt de växer är inte dokumenterat.

Hälsa och vanliga misstag

Pilgiftsgrodor är känsliga för värme, torka och dålig hygien. De viktigaste felen är:

- För varmt terrarium. Över 29 °C kan vara dödligt, och grodorna blir slöa.
- För låg luftfuktighet, särskilt utan tillgång till rent vatten.
- Smutsigt vatten i grodyngelbehållarna, som ger svampar och sjukdom.
- Foder utan vitamin- och mineraltillskott, som ger benproblem och svaga ungar.
- Nya djur som för med sig smitta. Håll nyinköpta grodor i karantän för sig under en period.

En frisk groda har hel hud och en tydligt rund mage. Sök snabbt en veterinär med kunskap om amfibier om grodan slutar äta, sväller upp, får sår eller röda, svullna områden på huden.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.